

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

EJB/ J.nr. 30-515

Dato: - 2 JUNI 2005

Til Folketingets Socialudvalgs orientering fremsendes hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens redegørelse om den sociale finansieringsreform (Grundtakstreformen).

Socialministeren skal årligt afgive en redegørelse til Folketinget om den sociale finansieringsreform (grundtakstreformen).

Den vedlagte redegørelse for 2005 afgives i henhold til § 19, stk. 4, i Folketingets forretningsorden, og er den 31. maj 2005 sendt til Folketingets formand.

Til orientering vedlægges høringsvar modtaget fra KL, Amtsrådsforeningen og DSI.

Eva Kjer Hansen

/Aksel Meyer

Redegørelse om den sociale finansieringsreform - 2005

Afgivet af socialministeren i henhold til § 4 i lov om ændring af lov om social service og lov om hjemmesygeplejerskeordninger.

På den del af det sociale område, hvor finansieringen tidligere var delt mellem kommunen og amtskommunen, blev der med virkning fra 1. januar 2002 indført en ny finansieringsstruktur (grundtakstmodel). Modellen sikrer en bedre sammenhæng mellem ansvaret for, at den rigtige hjælp bliver givet og finansieringen af ydelsen. Den bedre sammenhæng giver både kommuner og amtskommuner større mulighed for at styre området og sikre sammenhængen mellem kvalitet og udgifter til sociale tilbud.

Den sociale finansieringsreform overvåges med henblik på, at socialministeren årligt afgiver en redegørelse til Folketinget om udviklingen på området. Overvågningen bygger på redegørelser fra kommuner, amtskommuner og Regionale Udviklingsråd, der er nedsat i alle amter, og hvor brugerorganisationerne er repræsenteret, samt på kommunale og amtskommunale statistiske indberetninger til et centralt informations- og analysesystem og de økonomiske nøgletal på området.

Beklageligvis er offentliggørelsen af de kommunale regnskabstal for 2004 generelt forsinket, således at nøgletal ikke foreligger på tidspunktet for denne redegørelse. Nøgletallene vil blive oversendt til Folketingets Socialudvalg snarest muligt.

Redegørelsen for 2005, der dækker udviklingen frem til og med 2004 viser, at der ikke er sket markante ændringer i aktivitetsniveauet eller flyttet opgaver mellem kommunerne og amtskommunen. Det overordnede billede i forhold til det samlede sociale system er således et uændret udbud af foranstaltninger. Med hensyn til børn- og ungeområdet vurderer flere Udviklingsråd, at der er en tendens til øget brug af forebyggende foranstaltninger i borgerens nærmiljø.

Generelt oplever amtskommunerne, at kvaliteten i visitationssagerne er blevet bedre. Kommunerne er mere delte i deres opfattelse af udviklingen af sagsbehandlingskvaliteten. En del kommuner mener, at kvaliteten er uændret, lidt færre at den er forbedret, og et lille antal oplever, at sagsbehandlingskvaliteten er blevet dårligere. Overordnet set er der dog en positiv tendens i vurderingerne af kvalitet i sagsbehandlingen i forhold til året før.

De fleste Udviklingsråd anfører, at kommunerne oplever, at sagsgangen er blevet tungere med reformen, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver. Generelt vurderer både amtskommuner og kommuner dog, at implementeringen af reformen og større erfaringer med sagsforløb har forbedret betingelserne for sagsbehandlingen i det seneste år.

Flere kommuner og brugerorganisationer peger på, at sagsbehandlingstiden er blevet forlænget efter reformens indførelse.

Redegørelserne viser herudover, at grundtakstreformen har synliggjort udgifterne og givet øget fokus på sammenhængen mellem udgift og kvalitet.

Det tredje år med grundtakstreformen viser samlet, at reformen har været meget omfattende at implementere for kommuner og amtskommuner, men at implementerings-

Reformen omfatter kommuner og amtskommuner, med undtagelse af Københavns og Frederiksberg kommuner og pr. 1. januar 2003 Bornholms Regionskommune.

I stedet for den tidligere delte finansiering mellem kommune og amtskommune er der indført et finansieringsprincip, hvorefter udgangspunktet er, at den myndighed, der beslutter og iværksætter tilbud efter serviceloven, selv fuldt ud afholder udgifterne til foranstaltningen eller tilbuddet. På voksenområdet har finansieringsreformen fx medført, at udgifterne til kommunale støttetilbud til voksne i eget hjem ikke længere deles mellem kommunen og amtskommunen men afholdes fuldt ud af kommunen. På børn- og ungeområdet har reformen eksempelvis betydet, at kommunens udgifter til forebyggende foranstaltninger for børn og unge afholdes fuldt ud af kommunen, hvor udgifterne tidligere blev delt med amtskommunen.

Som en undtagelse er der for visse – typisk mere omkostningskrævende eller specialiserede - tilbud og foranstaltninger indført en grundtaks. Grundtaksstørrelsen modificerer således princippet om, at hver myndighed - kommune eller amtskommune - selv afholder udgifterne for de tilbud, som de sætter i værk. Der er på denne måde taget højde for, at det fortsat har været et ønske, at både kommuner og amtskommuner løser opgaver på det sociale område.

Grundtaksmodellen har alene ændret reglerne om, hvordan udgifterne skal finansieres. Der er ikke sket ændringer i forhold til fx borgerens ret til ydelser og deres ret til at klage over afgørelser.

Sammenfattende beskrevet bygger reformen på målsætninger om:

- At sikre en bedre sammenhæng mellem det at være ansvarlig for at den rigtige hjælp bliver givet og at finansiere ydelserne.
- At den bedre sammenhæng medfører, at både amtskommuner og kommuner får større mulighed for styring på området og bedre sikring af sammenhæng mellem kvalitet og udgifter i tilbuddet.
- At styrke den forebyggende indsats. Den hurtige indsats skal prioriteres og ske så tæt på borgeren som muligt.
- At der ikke ændres på borgernes ret til den nødvendige hjælp og deres ret til at klage over afgørelser.
- At der i videre udstrækning indføres kvalitetsgarantier i forhold til borgerne (kvalitetsstandarder, pligt til at overveje tilbud om handleplaner og uvildige konsulenter).

Som led i finansieringsreformen på det sociale område er der etableret et omfattende overvågningssystem, der skal belyse reformens konsekvenser. Overvågningssystemet skal indsamle oplysninger, som især kan belyse konsekvenserne af reformen i forhold til:

- Det samlede systems kapacitet og opbygning.
- Opgavefordelingen mellem kommuner og amtskommuner.
- Udviklingen i samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner, herunder visitationsprocessen.
- Udviklingen af nye tilbud specielt med henblik på kvalitetssikring af tilbuddene.
- Brugerorganisationernes erfaringer.

Der peges i nogle kommuner på, at der fortsat i sager på voksenområdet opstår uklarheder om opgavevaretagelsen, mens nogle kommuner peger på, at opgavefordelingen er blevet klarere.

Det nævnes i flere redegørelser, at der i forbindelse med visiteringen fokuseres mere på sammenhængen mellem kvalitet og udgift end før grundtakstreformen trådte i kraft. Dette har bl.a. medført, at flere kommuner tænker i alternative løsningsmuligheder.

Udviklingsrådene konstaterer, at der er indgået generelle aftaler, praksisaftaler, fastsat fælles retningslinier eller tilsvarende for samarbejdet mellem kommuner og amtskommune om amtskommunal medfinansiering af kommunale opgaveløsninger. Samarbejdet på medfinansieringsområdet fungerer overvejende tilfredsstillende, og amtskommunerne medfinansierer langt størstedelen af de samlede kommunale ansøgninger herom.

Den generelle vurdering af udviklingen i samarbejdet mellem amtskommuner og kommuner varierer. En del kommuner mener, at samarbejdet er blevet bedre. Dette er sket, selv om de fleste redegørelser peger på, at administrationen er blevet mere belastende som følge af grundtakstreformen. Andre kommuner mener dog, at den tungere administration gør samarbejdet mere problematisk. Overvejende er vurderingen i forhold til 2003, at samarbejdet er blevet bedre i takt med at rutiner og procedurer er blevet indarbejdet.

Flere redegørelser peger på, at grundtakstfinansieringen stadig indebærer forøgede sagsbehandlingstider, selvom der ikke mere er overgangssager, og sagsbehandlingsrutinerne er bedre på plads.

Der kan ikke udledes noget overordnet om anvendelsen af private tilbud.

Redegørelserne viser, at Udviklingsrådene har inddraget en lang række problemstillinger i drøftelserne om grundtakstreformen. Der er iværksat en række konkrete projekter og analysearbejder bl.a. om forebyggelse på børn- og ungeområdet, bosteder og socialpædagogiske opholdssteder, udgiftsvækst, visitation, sagsbehandlingstid og kvalitet, retssikkerhed og brugerinddragelse og elektronisk sagsbehandling.

Brugerorganisationerne problematiserer, at ikke alle kommuner har fastlagt målsætninger. Samtidig er der bekymring over sagsbehandlingstiden. Brugerorganisationerne finder, at reformen er bureaukratisk, og at der, i forhold til tidligere, er et øget fokus på økonomi i forhold til socialfaglighed.

Vurdering af udviklingen til og med 2004

Den helt overordnede vurdering af grundtakstreformens udvikling frem til og med reformens tredje år er, at der – som det var hensigten med lovforslaget – er opnået en bedre sammenhæng mellem beslutning og betaling efter serviceloven, og at reformen har synliggjort udgifterne og givet øget fokus på sammenhængen mellem udgift og kvalitet.

Opgavestrukturen og aktiviteten på området er stort set uændret også i reformens tredje år. Det helt overordnede billede er, at der kun i begrænset omfang er ændret i opgavefordelingen mellem amtskommuner og kommuner. Kommunerne har i lighed med 2003 kun i begrænset omfang hjemtaget borgere – og i en del af de tilfælde, hvor de har hjemtaget borgere, har det ikke været som konsekvens af finansieringsreformen.

Et Udviklingsråd oplyser, at man i det kommende år vil sætte fokus på kommunernes udarbejdelse af målsætninger, herunder særligt på børn- og ungeområdet.

Den generelle sagsgang og administration ved visitationer

I redegørelserne fra de Regionale Udviklingsråd vurderer rådene blandt andet udviklingen i den generelle sagsgang og administration ved visitationer.

Alle rådene fortæller, at der er indgået forskellige typer aftaler mellem amtskommune og kommuner på området, herunder visitationsaftaler, rammeaftaler og takstbetalingsaftaler. Flere råd fortæller endvidere, at der er nedsat forskellige typer af visitationsteams, som behandler visitationssagerne og tager stilling ved uenighed mellem amt og kommune.

Udviklingsrådene anfører, at kommunerne oplever, at sagsgangene ved reformen er blevet tungere, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver. Nogle amtskommuner oplever ligeledes at have fået nye arbejdsopgaver i forhold til tidligere. Generelt vurderer både amtskommuner og kommuner dog, at implementeringen af reformen og større erfaringer med sagsforløb har forbedret betingelserne for sagsbehandlingen.

Enkelte Udviklingsråd anfører, at en mindre del af kommunerne stadigvæk vurderer, at den øgede sagsbehandling medfører ringere service over for borgerne.

Flere kommuner oplyser, at sagsbehandlingstiden er blevet forlænget som følge af reformen. Blandt de amtskommuner, som har samme oplevelse, forklares den forlængede sagsbehandlingstid blandt andet med, at kommunerne ikke leverer fyldestgørende materiale, og amtskommunen derfor må bruge tid på at indhente supplerende oplysninger.

Generelt oplever amtskommunerne dog, at kvaliteten i visitationssagerne er blevet bedre. Kommunerne er mere delte i deres opfattelse af udviklingen i sagsbehandlingskvaliteten. Mens hovedparten af kommunerne mener, at kvaliteten er uændret, vurderer et mindre antal kommuner, at den er forbedret, og et lille antal at sagsbehandlingskvaliteten er blevet dårligere. Overordnet set er der dog en positiv tendens i vurderingerne af kvalitet i sagsbehandlingen i forhold til året før.

En lang række af såvel amtskommuner som kommuner oplever, at samarbejde som følge af den ændrede sagsgang er blevet bedre amtskommune og kommune i mellem. Det nævnes fra flere Udviklingsråd, at kommuner og amtskommuner oplever, at der er kommet en mere tydelig opgavefordeling, som har forenklet administrationen en del. Der er dog stadig nogle gråzoneområder, der volder problemer i nogle amter. Gråzoneområderne opstår typisk, når der er tale om en person, der har behov for flere typer hjælp, og som derfor lapper ind over flere forskellige områder. Her kan der opstå uenighed om, hvem der har finansieringsforpligtigelsen.

Der bliver i forbindelse med visiteringen fokuseret mere på sammenhængen mellem udgift og kvalitet end før grundtakstreformen trådte i kraft. Dette har bl.a. medført, at flere kommuner i højere grad tænker i alternative løsningsmuligheder end tidligere.

opgaveglidning fra amtskommuner til kommuner, hvor "lettere" typer af foranstaltninger løses i eget regi. Der kan ikke udledes noget overordnet om anvendelsen af private tilbud.

Udviklingsrådenes arbejde med forskellige problemstillinger

Udviklingsrådene skal efter overvågningsbekendtgørelsen beskrive de problemstillinger, som rådene har taget op og drøftet som led i overvågningen af grundtakstreformen. Redegørelserne viser, at Udviklingsrådene har inddraget en lang række problemstillinger i drøftelserne om grundtakstreformen.

Der er iværksat en række konkrete projekter og analysearbejder bl.a. om forebyggelse på børn- og ungeområdet, bosteder og socialpædagogiske opholdssteder, udgiftsvækst, visitation, sagsbehandlingstid og -kvalitet, retssikkerhed og brugerinddragelse og elektronisk sagsbehandling. Udover særlige undersøgelser har en række Udviklingsråd defineret fokuspunkter, hvor rådene særligt har fulgt udviklingen.

Nogle udviklingsråd peger på, at motivationen og ressourceforbruget til udarbejdelse af grundtakstredegørelser og for det videre arbejde med særlige problemstillinger på grundtakstområdet påvirkes af, at kommunalreformen forventes at føre til, at grundtakstreformen afvikles. Et udviklingsråd vurderer således, at ressourcerne fremadrettet bør anvendes på implementering af kommunalreformen i kommunerne og regionen, idet der dog fortsat samtidig på sagsbehandlerniveau skal være fokus på optimering af sagsgange og samarbejde med henblik på en smidig afvikling af samarbejdet på grundtakstområdet.

Brugerorganisationernes bemærkninger

De Regionale Udviklingsråd oplever stadig, at en stor del af kommunerne ikke sender de kommunale redegørelser i høring hos kommunale brugerorganisationer. Nogle kommuner anfører, at der ikke lokalt findes brugerorganisationer. En række redegørelser er derfor kommenteret af brugerorganisationer regionalt.

Følgende temaer går igen i brugerorganisationernes høringssvar:

- Vægt på at der udarbejdes konkrete målsætninger.
- Bekymring over ventetid/sagsbehandlingstid
- Reformen er administrativ tung og bureaukratisk
- Frygt for fokus på økonomi frem for socialfaglighed.
- Svært at kommenterer på de kommunale redegørelser, da en stor del består af afkrydsninger.

Udviklingen vedrørende forsorgshjem mv.

Botilbud efter servicelovens § 94 (Forsorgshjem og herberger m.v.) er ikke omfattet af finansieringsreformen. Området følges imidlertid i overvågningsperioden gennem den etablerede statistik på området. Formålet er at følge den tilsandingsproblematik, der kan være på området. Den såkaldte tilsandingsproblematik omhandler tilfælde, hvor personers ophold på § 94-boformer forlænges ud over, hvad personen har behov for, fordi der mangler relevante udslusnings- eller botilbud.

Opgørelsen omfatter 66 boformer med i alt 2.659 pladser. Boformerne udgøres af forsorgshjem, herberger, pensionater mv. Krisecentre for voldsramte er ikke omfattet. Der blev i 2003 udskrevet næsten 16.000 beboere fra § 94-boformer. Tre fjerdedele af brugerne var mænd og en fjerdedel var kvinder. Gennemsnitsalderen var 40,8 år. 79 pct. af de indskrevne var danske statsborgere.

4. kvartal 2004	2.711	16	-	-	16.808	123
Forebyggende foranstaltning rettet mod familier						
4. kvartal 2002	4.250	21	-	-	19.461	111
4. kvartal 2003	4.147	21	-	-	19.783	113
4. kvartal 2004	4.162	21	-	-	19.414	111
Særlige dag- og klubtilbud						
4. kvartal 2002	181	8	64	36	2.192	95
4. kvartal 2003	159	7	56	44	2.402	104
4. kvartal 2004	118	5	53	47	2.152	94

Anbringelser

Antallet af anbringelser er faldet en smule fra 13.156 i udgangen af 2003 til 12.794 med udgangen af 2004.

Fordelingen af bestanden over og under grundtaksten viser en svag tendens til, at andelen af sager under grundtakstniveau falder – ca. 60 pct. af anbringelserne ligger i 2004 under grundtakstniveauet.

Sammenholdes første og fjerde kvartal i 2004 har der været fald i antal anbringelser af børn og unge i familiepleje og i socialpædagogiske opholdssteder. Antallet af børn og unge i døgninstitutioner er stort set uændret, mens der er en stigning i antallet af børn og unge, der anbringes på kost- og efterskoler.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod børn og unge

Fra 2002 til 2004 er der sket en stigning i antallet af forebyggende foranstaltninger rettet mod børn og unge på ca. 1.000, eller ca. 7 pct.

I 2004 er der fra første kvartal til fjerde kvartal sket en stigning i nytilgangen fra 2.665 til 2.711. Udviklingen dækker over, at flere børn og unge modtog aflastningstilbud, fast kontaktperson, praktikophold og økonomisk støtte til ophold på kost- og efterskole, mens antallet af børn og unge, der får en personlig rådgiver, er relativt stabil.

I udgangspunktet er forebyggende foranstaltninger 100 pct. kommunalt finansieret, undtaget aflastningstilbud, som er grundtakstbelagt. I fjerde kvartal 2004 var ca. 80 pct. af aflastningsforanstaltningerne under grundtakstniveauet. Fordelingen af sager over og under grundtakstniveau er relativt stabil over årene.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod familien

Fra 2002 og 2004 er bestanden af forebyggende foranstaltninger rettet mod familier relativt stabil. Det samme er nytilgangen.

Forebyggende foranstaltninger rettet mod familier finansieres også i udgangspunktet af kommunen. Det er alene døgnophold for familier, som er grundtakstbelagt. I 2004 var ca. halvdelen af foranstaltningerne over grundtakstniveau og halvdelen under.

Særlige dag- og klubtilbud

Fordelingen af sager under grundtaksniveau er faldet til 36 pct., og sager over grundtaksniveau tilsvarende steget til 64 pct. i fjerde kvartal 2004.

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

KL's kommentarer til "Redegørelse om den sociale finansieringsreform 2005"

Socialministeriet har bedt om KL's eventuelle kommentarer til socialministerens årlige grundtakstredegørelse.

Vi vil udtrykke tilfredshed med, at redegørelsen 2005 er kortfattet og overskuelig, og samtidig på en god og nuanceret måde fremtrækker de centrale forhold på grundtakstfinansierings område. KL deler redegørelsens beskrivelse af en udvikling, hvor der - i overensstemmelse med én af reformens sigter - er kommet mere fokus på sammenhængen mellem kvalitet og udgifter. KL er også enig i beskrivelsen af, at der stadig er behov for forbedringer i sagssamarbejdet mellem amter og kommuner, og at kommunerne ikke finder dette tilfredsstillende.

I lyset af den forestående opgave- og strukturreform skal KL anbefale, at ministeriet i den kommende tid vægter at understøtte initiativer i bl.a. de Regionale Udviklingsråd på en måde, der kan virke fremmende på implementeringen af reformen, frem for initiativer der er knyttet til den nuværende opgavefordeling og selve grundtakstfinansieringen.

Med venlig hilsen

Kurt Hjortso

Den 27. maj 2005

Ref KHK
khk@kl.dk
Dir 3370 3288

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/1

Amtsråds- foreningen

Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.: Elsebeth Jarl Brunés

27-05-2005

J.nr. 151-177216

Sagsbehandler

Lars Toft

Tel. 3529 8215

E-mail: lt@arf.dk

Bemærkninger til udkast til Redegørelse om den sociale finansie- ringsreform - 2005

Socialministeriet har i mail af 17-05-2005 fremsendt udkast til redegørelse, og anmodet om Amtsrådsforeningens eventuelle kommentarer senest den 27-05-2005.

Amtsrådsforeningen har følgende bemærkninger til redegørelsen:

Side 4, 1. afsnit:

Det fremgår af 4. linie, at "Et udviklingsråd har dog primært henvist til redegørelsen for 2003". Foreningen skal foreslå, at det pågældende udviklingsråd nævnes ved navn.

Side 4, 2. sidste afsnit:

Der peges på, at der "opstår uklarheder om opgavevaretagelsen". Såfremt "uklarhederne" kan specificeres, bør dette finde sted.

Side 7, 2. afsnit:

Det fremgår af 4. linie, at "Nogle amtskommuner oplever ligeledes at have fået nye arbejdsopgaver i forhold til tidligere". Det bør konkretiseres, hvilke "nye arbejdsopgaver" der tænkes på.

Side 13, afsnit om Økonomiske nøgletal for udviklingen:

Amtsrådsforeningen forudsætter, at når regnskabstal for Danmarks Statistik foreligger tilpasses afsnittet således, at udgiftsudviklingen omfattet af

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

E-post: arf@arf.dk
Tlf. 3529 8100
Fax 3529 8300

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: Elsebeth Jarl Brunés

Den 27. maj 2005
J.nr. 4043.167 [10.15.01] /CK

Høringsvar til socialministerens grundtakstredegørelse

Selvom det kan være prisværdigt, at socialministeriet udarbejder en kort redegørelse, mener DSI, at denne redegørelse er alt for mangelfuld og kortfattet. Den er meget lidt illustrerende for udviklingen.

Faktisk er redegørelsen så tam, at DSI's kommentarer i højere grad får karakter af at fokusere på det, der mangler, end på det der står. Men det svarer til det helhedsindtryk DSI har fra processen med dette års redegørelser. Færre kommuner end tidligere har udarbejdet en redegørelse, besvarelserne består flere steder alene i en afkrydsning af et skema, og der er fortsat store problemer med at overholde høringspligten. I et enkelt område af landet har amt og kommuner i fællesskab aftalt at henvise til udviklingen og redegørelserne for 2003.

Set med DSI's øjne er det dybt kritisabelt. DSI savner en grundig behandling af disse alvorlige problemer i overvågningen af finansieringsreformen i socialministerens redegørelse. Temaet har ikke engang fundet plads i socialministerens indledende opsummering af dette års erfaringer.

"Rygterne om grundtakstovervågningens død er stærkt overdrevne", står der på Styrelsen for social services's hjemmeside med henvisning til, at indsamlingen af statistiske oplysninger fortsætter. Det vidner om, at flere kommunale myndigheder har været, eller er af den opfattelse, at overvågningen ikke længere er gældende og interessant. Alene af den grund bør socialministeren markere synspunkter om indsatsen.

Tilsvarende mener DSI, det vil være relevant at medtage det forhold, at der fortsat er mange kommuner, der ikke har udarbejdet målsætninger på det sociale område i den indledende opsummering.

For god ordens skyld skal DSI gøre opmærksom på, at det ikke er sprogligt korrekt, når der i 2. afsnit står, at den sociale finansieringsreform overvåges med henblik på, at socialministeren årligt afgiver en redegørelse til Folketinget om udviklingen på området. Den sociale

udsagn fortjener en nuancering, da læsningen af de kommunale redegørelser ikke efterlader et så overbevisende indtryk set med DSI's øjne. Men det afhænger naturligvis af, hvordan man fortolker udviklingen. Flere kommuner giver for eksempel i deres redegørelser udtryk for, at det i højere grad er økonomien, der styrer, end de faglige vurderinger. Måske det er et synspunkt som dette, der bidrager til konklusionen om, at der er skabt bedre sammenhæng mellem beslutning og betaling.

Udvikling i tilbud og foranstaltninger

DSI er enige i, at der ikke generelt er sket markante eller signifikante ændringer i antallet eller typer af tilbud efter serviceloven. Set med DSI's øjne tegner der sig ikke noget entydigt billede af en glidende decentralisering, hvor opgaver flyttes til kommunerne, og nye tilbud udvikles. Såfremt det er en tendens, er den endnu ikke overbevisende. DSI mener, det er vanskeligt at identificere klare udviklingstendenser, både generelt og i forhold til specifikke delområder.

I en af redegørelserne fra de regionale udviklingsråd fremgår det bl.a. om udviklingen:

"Der er øget fokus på de individuelt tilpassede løsninger... Individuelt tilpassede løsninger ses i dag også indenfor de institutionelle rammer. Det er dog svært at omstille de institutionelle rammer i den takt, som kommunerne ønsker."

Et interessant udsagn, da netop udviklingen væk fra institutionsbegrebet er meget væsentlig set med DSI's øjne.

Til gengæld kan det bekymre, når man sammenholder det med et udsagn fra en af de andre regionale redegørelser. Her omtales de individuelle løsninger i en økonomisk sammenhæng:

"Herudover viser analysen på voksenområdet en realudgiftsstigning på 4,6 % svarende til 44 mio. kr. Stigningen forklares ved øgede enhedsomkostninger pr. plads. Det er primært de individuelle opgaveløsninger, der forklarer de stigende enhedsomkostninger."

Fokus på økonomi frem for faglighed

Socialministeriet vurderer, at der er opnået en bedre sammenhæng mellem beslutning og betaling efter serviceloven. Set med DSI's øjne trænger dette udsagn til at blive nuanceret. Som sidste år giver mange kommuner fortsat udtryk for, at de mener økonomi går forud for faglighed i de valgte løsninger. Til at illustrere dette er her et par udsagn fra både de kommunale og regionale redegørelser:

"Visitationsaftalen overholdes oftest meget fast af amtet på bekostning af kommunens faglige vurdering." (x kommune)

Det administrative arbejde og sagsbehandlingstider

Som det fremgår af socialministeriets redegørelse, anfører udviklingsrådene, at kommunerne oplever, at sagsgangene ved reformen er blevet tungere, og at den ændrede visitationsprocedure har medført flere arbejdsopgaver. I den sammenhæng refererer socialministeriet til, at enkelte Udviklingsråd anfører, at en mindre del af kommunerne stadigvæk vurderer, at den øgede sagsbehandling medfører ringere service overfor borgerne.

Et udsagn fra en kommune lyder:

"Mht. den udadvendte del i forhold til borgerne, er der desværre nok sket en kvalitetsforringelse. Her tænkes på, at borgerne ofte oplever en længere sagsbehandlingstid, manglende beslutningskraft og to myndigheder, hvor det kan være svært at finde ud af, hvem der har ansvaret."

DSI har hele tiden haft fokus på konsekvenserne for den enkelte borger. Det er problematisk, at konsekvenserne er længere sagsbehandlingstid med ringere service til følge. Spørgsmålet er, hvad der kan gøres ved denne udvikling. Samtidig kan det undre, at socialministeriet ikke finder anledning til at kritisere de vilkår.

Målsætninger på det sociale område

Som det ganske rigtigt fremgår af socialministeriets redegørelse, er der fortsat meget stor forskel på hvor mange kommuner, der arbejder med målsætninger på det sociale område. Det er derfor positivt, at nogle Udviklingsråd har besluttet at sætte fokus på kommunernes udarbejdelse af målsætninger i 2005 og 2006.

DSI kommenterede denne mangel i flere af høringssvarene til de kommunale redegørelser sidste år. Det er derfor interessant at se, hvorvidt det har haft effekt, at DSI flere steder lokalt har efterlyst kommunale målsætninger. Desværre må DSI konstatere, at der ikke er sket nogen nævneværdig udvikling på dette område. Ikke alene fordi det af overvågningsbekendtgørelsen fremgår, at vurderingen af den beskrevne udvikling skal sammenholdes med kommunernes overordnede målsætninger for områderne. Men fordi målsætninger for indsatsen på det sociale handicap område er et væsentligt og nødvendigt instrument. DSI finder det ikke muligt at måle udviklingen, hvis den ikke kan sammenholdes med konkrete målsætninger for indsatsen.

Blandt de kommuner, der har formuleret målsætninger, har størstedelen formuleret mål for indsatsen på børne- og ungeområdet. Ved nærmere gennemlæsning viser det sig dog ofte, at den del af området, der vedrører børn og unge med handicap, er udeladt.

Endelig er kvaliteten af de målsætninger, der er formuleret af meget svingende karakter. Der er fx stor forskel på detaljeringsgrad i de målsætninger, der er vedtaget. Nogle målsætninger har således mere karakter af hensigtserklæringer og virker ikke umiddelbart operationelle.

sammen med Udviklingsrådet at drøfte om høringspligten kan opfyldes på en anden måde, herunder eventuelt ved at brugerorganisationens medlemmer af Udviklingsrådet afgiver en specifik udtalelse til den konkrete kommuneredegørelse."

På trods af denne opfordring fra flere af de Regionale Udviklingsråd til kommunerne, er opfordringen langt fra blevet fulgt. Resultatet er, at mange af de kommunale redegørelser ikke har været i høring. Det er uacceptabelt, da der er tale om en *forpligtelse* for kommunerne, ikke blot en mulighed kommunerne kan gøre brug af.

Hvordan vil socialministeren følge op i forhold til denne tilstand og tidligere udmeldinger?

Et andet problem i forbindelse med høringen er, at brugerorganisationerne ofte får meget ringe vilkår for at analysere og kommentere redegørelserne på grund af meget korte høringsfrister. Det er utilfredsstillende. DSI undrer sig over, at planlægningen ikke er bedre, da der er tale om en forudsigelig opgave.

Endelig skal DSI nævne, at kvaliteten af redegørelserne er meget svingende. Som brugerorganisation kan det være svært at kommentere en redegørelse, der alene består af afkrydsninger i et skema og ikke indeholder selvstændige vurderinger af udviklingen eller forklaringer til den valgte afkrydsning. Flere af DSI's høringssvar former sig således som en lang række spørgsmål til udviklingen, som ikke umiddelbart kan aflæses af redegørelsen.

Det er positivt, når DSI's høringssvar til de kommunale redegørelser fører til dialog med kommunen om udviklingen inden for den beskrevne udvikling. I år er der flere eksempler på, at kommunerne reagerer på DSI's spørgsmål og kommentarer.

De regionale Udviklingsråd

Arbejdet i de regionale udviklingsråd har flere steder udviklet sig meget positivt. Det fremgår da også af socialministeriets redegørelse, at der er igangsat konkrete projekter og analysearbejder rundt omkring i landet. DSI har også erfaret, at der flere steder er et meget positivt samarbejde mellem myndighedernes repræsentanter og brugerorganisationernes repræsentanter. Et positivt og vigtigt samarbejde at bygge videre på i den kommende tid med kommunalreformen.

DSI har med tilfredshed noteret sig, at nogle af udviklingsrådene opstiller udfordringer og temaer for den kommende tids opgaver. Eksempler herpå er: analyse af ventetidsforanstaltninger, brugerinddragelse og retssikkerhed, sikring af relevant vidensoverførsel, inspiration af de nye handicapråd, udvikling af kommunal handicappolitik, operationelle mål for børn og voksne, sagsbehandlingstider og ventetider, øget samarbejde mellem brugerorganisationer og kommuner.